

TEK ADAM
DİKTATÖRLÜĞÜNE
HAYIR!

KURTULUŞ
SOSYALİST DERGİ
YAYINLARI

KİTAP DİZİSİ: **32**
NİSAN 2017
1 TL

KURTULUŞ
SOSYALİST DERGİ
YAYINLARI

internet: <http://kurtulussosyalistdergi.awardspace.com/>
e-posta: kurtulussosyalistdergi@gmail.com

Sınıf iktidarının, yığınların yönetiminin demokratikliğinin korunmasına yönelik önlemler de, bu politik yapının karşılık geldiği üretim ilişkilerinin, sosyalizmin özelliklerini yansıtacaktır.

Tek adam diktatörlüğünün de, savaş ve faşizm tehlikesinin de kaynağı kapitalizmdir. Kapitalizmi ortadan kaldıracak tek güç, işçi sınıfının mücadelesidir, sosyalist devrimidir. Tek adam diktatörlüğünü, savaş ve faşizmi mezara gömecek güç de, bu yüzden, işçi sınıfının mücadelesidir. Tek adam diktatörlüğünü, savaş ve faşizmi engellemenin yolu işçi sınıfının mücadelesini yükseltmekten geçer.

Türkiye 15 Temmuz askeri darbe girişimini büyük çoğunlukla şaşkınlıkla karşıladı. Ama darbeye şaşırmayanlar da vardı. Bunlar arasında darbeye karşı hazırlık yapan, hatta cemaatçileri operasyonlarla köşeye sıkıştırarak darbeyi kışkırtan Erdoğan ve AKP başta geliyordu. Erdoğan, darbe gecesi İstanbul'a gelerek yaptığı ilk konuşmada darbeyi "Allahın lütfü" olarak niteledi.

Darbe girişimi, Erdoğan ve AKP'ye, "vatan savunması, milli birlik" gerekçesiyle kendisini tek politik seçenek olarak dayatıp rakip ve muhalifleri tasfiye, baskı ve terör dalgası için uygun ortam sağladı. Olağanüstü hal ilan edildi; yüz binlerce kamu çalışanı işten çıkarıldı; on binlerce kişi tutuklandı; yayın organları, örgütlenmeler kapatıldı; şirketlere, mallara el konuldu; özellikle Kürt hareketine yönelik saldırılar, sınır içindeki operasyonlar sürerken sınır ötesine kara savaşı başlatıldı; işkenceler, yargısız infazlar, katliamlar, insan haklarının yok sayılması meşru görülen olağan uygulamalara dönüştü. Erdoğan, sarayında hükümeti toplayıp

başkanlık ederek, kanun hükmünde kararnameyle TBMM'ni devreden çıkartarak arzulan başkanlık rejimini fiilen uygulamaya başladı.

Bahçeli ise, fiili başkanlığın var olan anayasaya aykırılığı durumunu ortadan kaldırma gerekçesiyle, anayasa referandumuna giden yolu açtı. Erdoğan ve değişikliklerin diğer savunucuları, referanduma sunulan değişikliklerle, gücün tek elde toplanacağını, yasamanın yürütmeyi denetleyemeyeceğini, halkın, seçmenlerin yürütmeye, bakanlıklara erişip etkileyemeyeceğini gizlemiyor, bağıra bağıra ilan ediyorlar. Avrupa Konseyi'nin anayasa hukuku konusunda yetkili organı Venedik Komisyonu da, referanduma sunulan anayasa değişikliklerinin demokratik ölçütlere uygun olmadığını saptayarak açıkladı.

Referandumda kabul edilirse, anayasa değişikliğiyle, bugünkü olağanüstü hal uygulamaları kalıcı hale gelecek, olağan uygulamaya dönüşecek. Örnekleri bugünden ortaya çıktığı gibi, kararnamelerle mahkeme kararlarının boşa çıkartıldığı keyfilik hukuka hâkim olup hukukun yerini alacak; açık baskı, terör yönetme biçimi olarak kalıcılacak; diğerlerini parçalayıp yutarak oluşacak tek politik güç (saray partisi) dışındaki (muhtemelen AKP de dâhil) bütün örgütlenme, hareket, mücadeleler bastırılıp saf dışı edilecek. Bu durumda devlet biçimi de egemenliğin üzerindeki örtünün çıkartıp atıldığı bir açık diktatörlük biçimini alacak.

Başkanlık rejimi projesi, geniş yığınlar, toplum kesimleri için açık diktatörlük anlamı taşıyor. Ancak başkanlık rejiminin kurulmasını sağlayacak anayasa değişikliği, toplumun çoğunluğunun desteğini ve oyunu almak üzere referanduma sunuluyor. Bu proje, milletin tek bir kişide, Erdoğan'da cisimleşmesi, Erdoğan'ın millet adına bütün gücü elinde toplaması, böylece karşısına çıkartılan vesayet engelini aşarak milli iradenin gerçekleşmesi olarak savunuluyor.

Erdoğan ve AKP, milli iradenin engellenmesine örnek olarak özellikle 2007'deki cumhurbaşkanlığı seçimlerinde yaşananları gösteriyorlar. 2007'de Gül'ün cumhurbaşkanı seçilmesine karşı Genelkurmay Başkanı Büyükanıt bildiri yayınlamış, Anayasa Mahkemesi de parlamentodaki ilk tur oylamayı iptal ederek cumhurbaşkanlığı seçimlerine müdahale etmişti. Buna karşılık, AKP de, cumhurbaşkanının doğrudan halkoyuyla seçilmesi yönünde anayasa değişikliği ve erken seçimlere gitme kararı almıştı.

Kurulu düzene aykırı eğilimlerin seçimler sonucunda parlamentoya yansması ve devlet yapısında etkinlik kazanarak kurulu düzeni tehdit etmesi olasılığına

Başkanlık rejimi biçiminde bir tek adam diktatörlüğü tehdidi karşısında liberal ya da burjuva demokrat politik çizgilerin öne sürdüğü seçenek, erkler (güçler ya da kuvvetler) ayrılığının savunulması olmaktadır. Erkler ayrılığının tarihsel kökeni burjuvazinin feodaliteye karşı mücadelesinde yatmaktadır. İngiltere gibi erken burjuva devrimleri sırasında, yürütme gücünün aristokrasinin elinde bulunmasına karşılık burjuvazi yasama gücünü ele geçirmiş ve yargı gücünün diğer iki gücü dengelediği bir uzlaşma içinde paylaşılan iktidar, süreç içinde el değiştirmiştir. Daha sonra erkler ayrılığı, iktidarın mutlaklaşarak yönetilenlerin haklarını tanımamasına karşı, yönetilenlerin haklarını koruyacak bir önlem olarak savunulmuştur. Faşizmin seçimlerle iktidara geldiği tarihsel süreçler karşısında ise, yine hak ve özgürlükleri, demokrasiyi savunmak adına erkler ayrılığı kavramına yeni bir kavram, hukukun üstünlüğü kavramı eklenmiş; anayasalar, anayasa mahkemeleri, hukukun üstünlüğü ilkesi uyarınca yapılan düzenlemeler ve yetkilerle, kurulu düzeni korumakla yükümlendirilmişlerdir.

Yönetenlerin yönetilenlerin haklarını, özgürlüklerini ellerinden almalarına karşı önlemleri iktidarın birbirini denetleyecek parçalara ayrılmasında gören bir düşünce biçiminin kaynağı, çok sayıda meta üreticisi ve satıcısının pazarda birbiriyle rekabet etmesiyle işleyen kapitalist ekonomik ilişkilerdir. Demokrasiyi güvenceye alacak işleyişler olarak öne sürülen erkler ayrılığı da, hukukun üstünlüğü de, yönetilenlerin yönetilmeye ilişkin haklarını korurken, iktidar gücünü, ona erişmeyi zorlaştıran, engelleyen bölümlere ayırarak yönetilenleri yönetimden uzak tutmaya, yönetilenlerin yönetilen olarak kalmasına, böylece demokrasi görünümü altında gizlenen azınlık yönetiminin, egemenliğin sürdürülmesine hizmet eder. Gerçekte demokrasi ise, yönetilen haklarının ötesinde yönetme haklarını içerir; kaderini belirleme hakkına, yönetme iradesine sahip olmaya karşılık gelir. Dolayısıyla asıl sorun, yönetilenlerin yöneten olabilmesi, yöneten - yönetilen ayrımının kaldırılmasıdır. Bu doğrultuda yapılması gereken de, yığınların devlet yönetimini doğrudan kendi ellerine almaları, yasama, yürütme, yargı erklerini komün tipi, sovyet tipi yığınsal devlet organlarında birleştirmeleridir.

Böyle bir demokrasi ise, toplumun azınlığı burjuvazinin egemen olduğu, yönettiği kapitalizm çerçevesinde (özellikle de burjuvazinin azınlığı oligarşinin egemen olduğu, yönettiği tekelci kapitalizm çerçevesinde) olanaklı değildir. Ancak sınıf mücadelesiyle, burjuvazinin iktidarının yıkılması, kapitalizme son verilmesi eylemi içinde yığınlar iktidarı ve devlet yönetimini kendi ellerine alabilirler.

cihatçıları desteklemekte ısrar eden AKP, Türkiye'nin "cihatçı otoyolu" olarak anılmasına yol açarak emperyalist politikalarla da çelişkiye düştü.

Milliyetçi-militarist cephenin yenilmesi, ordunun devlet yönetimindeki konumundan uzaklaştırılması, derin devletin de Erdoğan ve sarayının bürokrasisine geçmesiyle bu süreçte toplumsal bölünmeye damgasını vuran milliyetçi-militarist cephe ile küreselleşmeci-islamcı cephe arasındaki saflaşma ömrünü tamamladı. Yendikleri güçlerin politikalarını da benimseyen Erdoğan ve AKP, 2015'te yine seçim dönemi öncesinde aniden politika değiştirip oy desteğini artırmak üzere milliyetçiliği tırmandırarak "Çözüm Sürecine" son verdi. Başta Kürt hareketi, komşu ülkeler, emperyalistler ve neredeyse tüm yabancılara düşmanlık temelinde milliyetçi-islamcı bir cepheleşme ve saflaşma eskisinin yerini aldı.

Bütün yetkilerin tek elde toplandığı bir açık diktatörlük inşası olarak başkanlık sistemi de bu milliyetçi-islamcı politikanın parçasıdır. Avrupa Birliği'nden, küreselleşmecilikten uzaklaşmasıyla bu politikanın emperyalizm ve oligarşinin şimdiye kadarki politikalarıyla çeliştiği söylenebilir. Ancak benzer şoven milliyetçi, ırkçı, korunmacı, savaşçı politikalar, birbirlerini de besleyerek bütün dünyada yaygınlaşmakta, öne çıkmaktadır. Türkiye'de Erdoğan'ın tek adam diktatörlüğüyle uygulanacak saldırgan şoven milliyetçi politikaların, ekonomik kriz temelinde keskinleşen çelişkiler ve savaş koşullarına karşılık gelerek dünya ölçeğinde hâkimiyet kazanabilecek politikaların erken örneklerinden birini oluşturmaya aday olduğu da saptanabilir.

2015 Haziran seçimleri öncesinden başlayan Kürtlere yönelik savaşçı, katliamcı politikalarla bugünkü boyutlarına doğru tırmanan saldırgan, şoven milliyetçi-islamcılık, 15 Temmuz darbe girişimi koşullarından da saflarını güçlendirmek için yararlandı. Erdoğan'ın liderliği kişiye tapınma düzeyine çıkartılırken, sokak hareketliliği içinde eğitilen ve silahlanma hazırlığı yürüten sivil militan bir güç geliştirildi. Bu güç referandumdan "Evet" çıkmazsa toplumu iç savaşla tehdit etmektedir. Başkanlık sistemi doğrultusundaki anayasa değişikliği onaylanırsa da, toplumu bu defa, bütün gücün Erdoğan'da, sarayda toplandığı, kanun hükmünde kararnamelerle keyfi hukuksuzluk düzeninin hâkim olacağı, bütün muhaliflerin, (muhtemelen AKP dâhil) farklı politik güçlerin tasfiye edileceği, ezileceği, geliştirilen sivil şiddet örgütlenmesinin devletin baskı ve terör uygulaması açısından belirleyicilik kazanması ölçüsünde de faşizme dönüşme potansiyeli barındıran bir açık diktatörlük beklemektedir.

karşı önlem olarak, (Milli Güvenlik Kurulu, Cumhurbaşkanlığı, Anayasa Mahkemesi, Yargıtay Başsavcılığı gibi) anayasal yapıya yerleştirilmiş ve devletin tepesindeki, demokratik işleyişin erişimine kapatılmış belirli organlar üzerinden, bir derin devlet işleyişi içerisinde, kritik anlarda, "söz konusu olan vatansa, gerisi teferruattır" zihniyetiyle "devletin, milletin bekası" adına kurulu düzeni savunmak üzere olağan işleyişe müdahale edilmesi, bu amaçla hukukun içerisine olağanüstü durumlarda bu hukukun dışına çıkılması için özel önlemler yerleştirilmesi, diğer bir anlatımla diktatörlüğün üzerindeki örtünün atılmasının içselleştirilmesi oligarşik devlet biçiminin genel özelliğidir. 1997'de Erbakan hükümetinin görevden uzaklaştırılması sonucuna varan 28 Şubat, kurulu düzenin savunulması (emperyalizmin ve işbirlikçisi teknelci burjuvazinin, oligarşinin egemenliğinin korunması, sürdürülmesi) doğrultusunda böyle bir derin devlet müdahalesiydi. Seçim kazanıp hükümete de gelse, oligarşinin politik temsilcisi niteliğinde olmayan, oligarşinin egemenliğine karşılık gelmeyen Erbakan ve Milli Görüş hareketinin iktidar olmasına izin verilmemişti.

AKP ise, Milli Görüş hareketi içerisinden, emperyalizmin ve oligarşinin çıkarlarının savunucusu ve temsilcisi olarak oluşmuş, 2002 seçimleriyle iktidara geçmişti. 2007 öncesindeki askeri darbe hazırlıkları karşısında olduğu gibi, 2007 ve sonrasındaki muhtıra, müdahale ve partiyi kapatma girişimlerine karşı emperyalizmin ve oligarşinin (ABD'nin, AB'nin, TÜSİAD'ın) sözcüleri açıkça AKP'yi sahiplenip savundular. On yıl öncekinden farklı olarak AKP döneminde yaşanan politik krizin niteliği, oligarşinin temsilcisi olmayan partinin iktidarının engellenmesi değil, ordunun devlet yapısındaki konumundan uzaklaştırılması, derin devletin askeri karakterinin değiştirilmesiydi.

AKP'nin askeri vesayet ile mücadelesi, emperyalizm ve oligarşinin Türkiye'nin devlet yapısının sivilleştirilmesi, Avrupa Birliği ile ilişkilerinin geliştirilmesi, sıkılaştırılması istemlerine karşılık geliyordu. 2007'deki cumhurbaşkanlığı seçimleri krizi, milliyetçi-militarist cephe ile küreselleşmeci-islamcı cephe arasındaki çatışma biçimini alan bu mücadelenin tepe noktasıydı. Küreselleşmeci-islamcı cephe, emperyalizmin ve oligarşinin politikalarına da uygun olarak, milliyetçi-militarist cepheye karşı mücadeleyi kazandı; özellikle Gülen cemaatinin yoğun kadrolaşması, adli, hukuki müdahaleleriyle askeri vesayet devlet yapısından tasfiye edildi. Bu sürecin sonunda Türkiye'deki oligarşik devlet de, sivil bir derin devlet yapısı kazanarak, artık sivilleşti.

2007'deki cumhurbaşkanının halkoyuyla seçilmesi yönündeki anayasa değişikliği referandumu, cumhurbaşkanlığı seçimleri üzerinden tırmanan krizin bir ürünüydü. Ama iki cephe arasındaki çatışma sırasında erken genel seçimler gerçekleştirilip Gül parlamentoda cumhurbaşkanlığına seçildikten sonra, anayasa referandumu artık çok önemli görülmeyip arka plana itildi. Oysa bugün gelinen aşamada inkâr edilemez biçimde açık ki, bu değişiklik başkanlık sistemine gidışte belirleyici önem taşıyordu.

Cumhurbaşkanının halkoyuyla seçilmesi, demokratikleşme olarak öne sürülmüştü. Bunun başkanlığın yolunu açacağı eleştirilerine karşı da, AKP tarafından böyle bir niyetleri olmadığına yemin eden cevaplar geliyordu. Bugün ise, Erdoğan'ın doğrudan halkoyuyla seçilmiş olması, başkanlık sistemine geçiş için baş gerekçe olarak getiriliyor. Elbette başkanlık rejimi doğrultusunda bir ilk adım oluşturması bakımından 2007 referandumu çok önemliydi ve bu referandumda alınması gereken tutum da anayasa değişikliğine karşı olmak, 'Hayır' demektir.

Birbirini izleyen AKP hükümetlerinin politikalarını belirleyen, oligarşik devlet biçiminin karakteristik bir özelliği olan derin devletin sivilleştirilmesi doğrultusunda ordunun devlet yapısı içindeki konumunun geriye itilmesi ve bu amaçla girişilen politik mücadelelerdir. Küreselleşme-islamcı cephe ile milliyetçi-militarist cephe arasındaki saflaşma bu mücadele içinde oluşurken seçimden seçime yenilenen AKP hükümetleri de bu sürecin farklı aşamalarına karşılık geldi. AKP'nin ilk dönemi, Erdoğan'ın deyimiyle "çıraklık dönemi", deyim yerindeyse alttan alarak hükümette tutunmaya, iktidarda kalmaya çalıştığı dönemdir. İkinci dönem, "kalfalık dönemi", milliyetçi-militarist cephe ile açık çatışmaya girip bu çatışmayı kazandığı dönemdir. Üçüncü dönem, "ustalık dönemi" ise, mücadelenin kazananı olarak yenilen rakiplerini tasfiye, devletten temizleme dönemiydi.

Bu süreçte AKP, yürüttüğü mücadelenin özelliklerine uygun ittifaklar politikası izledi, çeşitli politik manevralarla farklı kesimlerin desteğini almaya çalıştı. Egemen sınıfın temsilcileri birbirlerine karşı mücadele ederken (egemen sınıf nicel olarak toplumun küçük bir azınlığını oluşturduğundan) toplumun farklı kesimlerini yanlarına çekmeye, toplumsal muhalefeti kendi peşlerine takmaya çalışmak durumundadırlar. AKP de, devlet iktidarını bütünüyle kendi elinde toplamak amacıyla milliyetçi-militarist cepheye karşı sürdürdüğü mücadelesinde çeşitli toplumsal kesimlerin desteğini sağlayabilmek için, kısmen belirli toplumsal taleplere

sahip çıktı, sınırlı bazı demokratik iyileştirmeleri gündeme getirdi, daha çok da yerine getirmeyeceği yalan vaatler ileri sürdü.

Ordunun devlet yapısındaki konumunun geri itilmesi, emperyalizmin ve oligarşinin politikalarına karşılık geldiğinden, liberaller, AKP'nin milliyetçi-militarist cepheye karşı mücadelesinde doğal destekçileriydi. AKP, özellikle seçim dönemlerinde oy desteğini artırmak için "Kürt Açılımı", "Çözüm Süreci" gibi politikalarla Kürt hareketine yöneldi. Kürtlerde barış umudu yaratarak seçimleri çatışmasız geçirmeyi hedefleyen bu politikaların esası ise belirsizlikleriydi. Sahte ve içi boş vaatlerle Kürt hareketini oyalayan AKP, bu süreçte koşullar değiştiğinde, yeniden ve yeniden barış vaatlerini yırtıp attı, katliam ve imha politikalarına geri döndü.

AKP, milliyetçi-militarist cephenin üstesinden gelme, devletin kritik konumlarını rakiplerinden temizleme, derin devleti ele geçirme mücadelesinde işlevsel olarak en önemli desteği Gülen hareketinden aldı. Milliyetçi-militarist cephe yenilip süreç AKP açısından başarıyla tamamlandığında, liberallerden sonra tasfiye edilme sırası, AKP'nin artık ihtiyacı kalmadığı Gülen hareketine geldi. Gülen hareketinin tasfiyesi ise, iktidarda ortaklık iddia edecek rakip bir politik gücün saf dışı edilmesinin yanı sıra, milliyetçi-militarist cephenin alt edilmesinde başvurulan hukuksuz yöntemlerin, Ergenekon, Balyoz vb. davalar, kasetler, komplolar, sahtekârlıklar gibi Türkiye ve uluslararası kamuoyunda AKP'nin yıpranmasına yol açan suçların tetikçi olarak Gülen hareketine yüklenip AKP'nin kendini temize çıkarmasına yaramak durumundaydı.

Ordunun devletteki konumunun geriye itilmesi, emperyalizmin döneme ilişkin politikalarına uygunluk taşıdığından, milliyetçi-militarist cephe ile mücadelesinde AKP, emperyalizmin de desteğini alıyordu. Avrupa Birliği ile ilişkilerin geliştirilmesi, hatta göstermelik olarak Avrupa Birliği'ne katılım umudunun pompalanması da bu sürecin bir parçasıydı. AKP'nin bu süreçte geliştirdiği gerilim politikaları, çeşitli kesimlerle çatışma ve düşmanlıklar, başvurulan hukuksuz, antidemokratik yöntemler, giderek emperyalist politikaları da etkilemek üzere, uluslararası kamuoyunda AKP karşıtı eğilimlerin güç kazanmaya başlamasına yol açtı.

'Arap Baharı', AKP'nin emperyalizmin 'ılımlı islam' politikasında rol almasına olanak sağladı. Ancak bu politika, Suriye'de, Rusya ve İran'ın direnciyle, başarılı olamadı, Esad iktidarını korudu. Uzayan savaşta Müslüman Kardeşler, 'ılımlı islam' yerine cihatçılık, 'radikal islam', El Kaide, IŞİD öne çıktı, güç kazandı. Bu durumda emperyalizm politika değişikliğine giderken (El Nusra, IŞİD dâhil)